

Inventariserend veldonderzoek Waarderend booronderzoek

Centrumplan te Oldebroek

Opdrachtgever

Tauw bv
Postbus 133
7400 AC DEVENTER

Projectnummer

SyntheGra Rapport P0501843

Kenmerk

SKO/UIT/SAD/P0501843

Autorisatie

Redactie:
mevr. drs. S.M. Koeman

Eindredactie/kwaliteitscontrole:
drs. E.E.A. van der Kuijl
dr. J.A. Mol

paraaf

paraaf

datum

04-04-2007

datum

04-04-2007

Colofon

Opdrachtgever: Tauw bv
Project: Centrumplan te Oldebroek
Projectnummer: P0501843
Titel: Inventariserend Veldonderzoek, waarderend booronderzoek: Centrumplan te Oldebroek
Datum: 04-04-2007
Redactie: mevr. drs. S.M. Koeman
Projectleider: drs. H. Leuvering
Met bijdragen van: drs. S.M. Koeman (fysisch geograaf), drs. E.E.A. van der Kuijl (senior archeoloog)
Tekenaar: drs. S. Diependaal
Eindredactie: drs. E.E.A. van der Kuijl, dr. J.A. Mol
Druk: Synthebra bv, Doetinchem
ISSN: 1574-0838

Synthebra bv

Doetinchemseweg 61a, NL-7007 CB Doetinchem
Telefoon +31 (0)314 36 99 40, Fax +31 (0)314 36 99 44, Internet: www.synthebra.com
Bankrelatie Friesland Bank, nr. 295191155, BTW nr. NL819631288B01, HR 01115557

© Synthebra bv, 2007

De rechten van intellectueel eigendom verblijven te allen tijde bij Synthebra bv.

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te
Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	Inleiding en onderzoekskader	4
1.2	Doel en vraagstelling van waarderend onderzoek	5
1.3	Administratieve gegevens	6
2	Vooronderzoek	7
2.1	Bureauonderzoek en verwachtingsmodel	7
2.2	Karterend booronderzoek	7
3	Resultaten van het veldwerk	8
3.1	Methode	8
3.2	Resultaten	8
4	Conclusie	11
5	Aanbeveling	12
	Literatuur	13

Bijlagen:

Bijlage 1: Detailkaart van de onderzoekslocatie met boorpunten

Bijlage 2: Boorprofielen

Bijlage 3: Combinatiekaart IKAW, AMK en ARCHIS-waarnemingen

Bijlage 4: Geologische perioden en lijst met gebruikte afkortingen

Afbeelding voorblad: Impressie van het plangebied

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

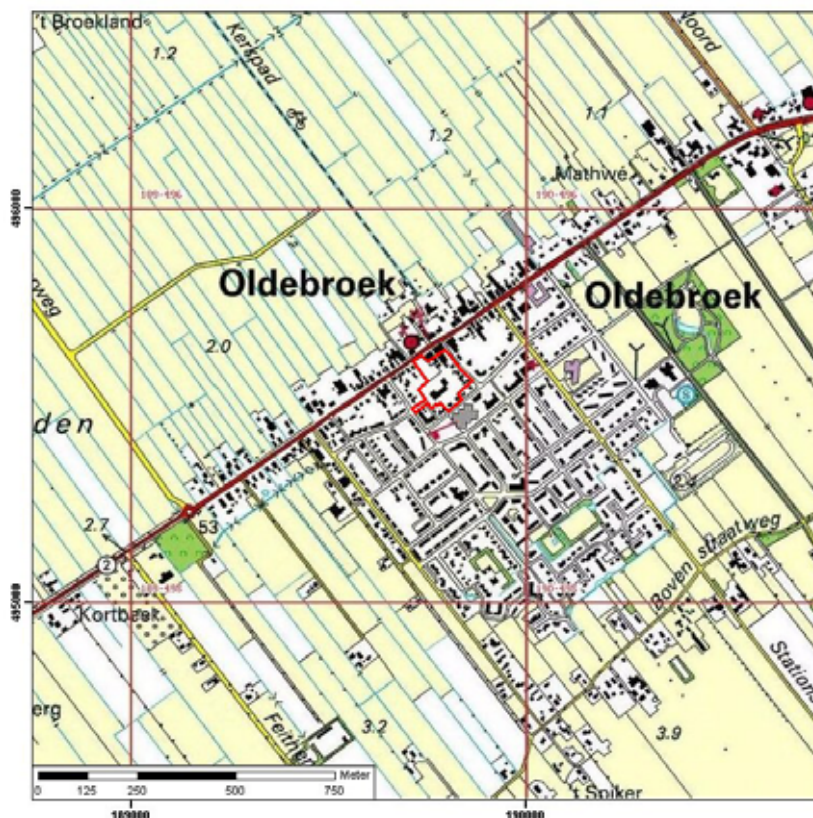
1 Inleiding

1.1 Inleiding en onderzoekskader

Synthegra bv heeft in opdracht van Tauw bv een archeologisch onderzoek uitgevoerd op een terrein van circa 12.000 m² in de kern van Oldebroek (zie afbeelding 1). De aanleiding voor het onderzoek wordt gevormd door de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Op de locatie zullen winkelvoorzieningen met daarboven appartementen gebouwd worden, tegenover de NH kerk en tussen de Zuiderzeestraatweg, van Asseltweg, Spronksweg en van Sytzamalaan. De graafwerkzaamheden, die zullen gaan plaatsvinden, vormen een aantasting voor eventueel in de ondergrond aanwezige archeologische waarden. Daarom dient voorafgaand aan deze werkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Het uitgevoerde onderzoek bestaat uit een waarderend booronderzoek, dat is uitgevoerd op 15 maart 2007.

De aanleiding voor het waarderend booronderzoek wordt gevormd door een bureauonderzoek en karterend booronderzoek voor dit plangebied, dat in 2005 door Synthegra bv is uitgevoerd.¹ Op basis van enkele aangetroffen archeologische indicatoren en een grotendeels intact bodemprofiel is een waarderend booronderzoek geadviseerd om het karterend booronderzoek aan te vullen en de aanwezige archeologische resten in kaart te brengen. Dit advies is overgenomen door het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek.

Het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek, zal de resultaten van het waarderend booronderzoek toetsen.

Afbeelding 1: Het plangebied op de topografische kaart weergegeven met het paarse vlak. Het huidige onderzoeksgebied is met het rode kader aangegeven.

¹ A.J. Borsboom et al., (Zelhem 2005).

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te
Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

1.2 Doel en vraagstelling van waarderend onderzoek

Het doel van het waarderend booronderzoek is het aanvullen van het karterend booronderzoek en het in kaart brengen van archeologische resten:

De volgende vragen zullen, indien mogelijk, beantwoord worden:

- Wat is de sedimentaire opbouw en de intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
- Zijn er archeologische resten in de boringen aanwezig?
- Op welke diepte zijn de archeologische resten aangetroffen?
- Zo ja, wat is de aard en datering van de aangetroffen vindplaatsen?

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te
Oldebroek

Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

1.3 Administratieve gegevens

Toponiem	: Centrumplan
Plaats	: Oldebroek
Gemeente	: Oldebroek
Provincie	: Gelderland
Projectnummer	: P0501843
Bevoegd gezag	: Gemeente Oldebroek
Opdrachtgever	: Tauw bv
Uitvoerende instantie	: Synthegra bv
Datum uitvoering veldwerk	: 15-03-2007
Uitvoerders veldwerk	: drs. F. Timmermans (archeoloog), drs. H. Leuving (fysisch geograaf / prospector)
CIS-code	: 21580
Datum onderzoeksmelding	: 06-03-2007
Kaartblad	: 27A
Periode	: middeleeuwen tot en met nieuwe tijd
Oppervlakte	: circa 12.000 m ²
Perceelnummers	: 5517, 4761, 5423, 5531, 5532, 5849, 5765, 5954, 5302, 4770, 5985, 5984, 5555
Grondgebruik	: Woningen met tuin, opslag gemeentewerken, parkeerterrein
Geologie	: Laagpakket van Singraven (Formatie van Boxtel)
Geomorfologie	: Beekdal
Bodem	: Beekeerdgronden en enkeerdgronden
Beheer en plaats documentatie	: Koninklijke Bibliotheek, Bibliotheek RACM, Synthegra bv Doetinchem

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende 4 coördinaten:

Noordwest	X: 189661, Y: 495579
Noordoost	X: 189791, Y: 495676
Zuidoost	X: 189886, Y: 495549
Zuidwest	X: 189747, Y: 495440

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te Oldebroek

Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

2 Vooronderzoek

2.1 Bureauonderzoek en verwachtingsmodel

In 2005 heeft Synthegra bv voor het plangebied een bureauonderzoek en karterend booronderzoek uitgevoerd.² Uit het bureauonderzoek is gebleken dat in het plangebied met name nederzettingen uit de eerste ontginningsfase van Oldebroek verwacht kunnen worden. De eventuele sporen en vondsten worden dan beschermd door een matig dikke, zwartbruine, humeuze eerdlaag. Verder kunnen nederzettingssporen worden aangetroffen daterend uit de late middeleeuwen en nieuwe tijd.

Ten noorden van het plangebied loopt de Eekterbeek, dus in het plangebied komen waarschijnlijk beekafzettingen voor.

Geadviseerd werd om een karterend booronderzoek uit te voeren met een boordichtheid van 10 boringen per hectare om het bodemprofiel in kaart te brengen en eventueel in de ondergrond aanwezige archeologische resten op te sporen.

2.2 Karterend booronderzoek

Het karterend booronderzoek is uitgevoerd op 2 december 2005. In totaal zijn in het plangebied 13 boringen uitgevoerd met een edelmanboor van 7 cm en een zuigerboor. Het bodemprofiel is grotendeels intact. Op het pleistocene zand, waar geen bodemvorming zichtbaar is, werd op enkele plaatsen holoceen veen aangetroffen. Aan de zuidoostzijde van het terrein is in meerdere boringen vondstmateriaal aangetroffen uit de late middeleeuwen tot nieuwe tijd. Op basis hiervan is een aanvullend onderzoek geadviseerd in de vorm van een waarderend booronderzoek met een minimale boordichtheid van 20 boringen per hectare.

---

² A.J. Borsboom et al., (Zelhem 2005).

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

3 Resultaten van het veldwerk

3.1 Methode

Aangezien uit het bureauonderzoek en karterend booronderzoek is gebleken, dat zich archeologische resten in het plangebied bevinden, is een aanvullend veldonderzoek uitgevoerd. Het betreft hier een waarderend booronderzoek, dat onderdeel is van het Inventariserend Veldonderzoek (conform KNA 3.1, protocol IVO).

Het doel van het waarderende booronderzoek is het aanvullen van het karterende booronderzoek en het waarden van archeologische resten

In het zuidoosten van het plangebied, rond de karterende boringen 5 t/m 8 waar de vondsten zijn gedaan, zijn in totaal 7 waarderende boringen gezet, waarmee de boordichtheid in dat deel van het plangebied is verhoogd naar 20 boringen per hectare. De boringen zijn uitgevoerd met een edelmanboor van 7 en 15 cm, in een enkel geval aangevuld met een guts, tot maximaal 1,60 m beneden maaiveld. Voor zover de terreinomstandigheden (bebouwing, verhardingen, begroeiing etc.) dit toelieten, zijn de boringen verricht in verspringend driehoeksgrid. De exacte boorlocaties zijn bepaald aan de hand van veldwaarnemingen. De boorpunten zijn ingemeten met behulp van een meetwiel.

Het opgeboorde sediment is gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 4 mm en relevante bodemlagen zijn versneden/verbrokkeld en geïnspecteerd op de aanwezigheid van artefacten of archeologische indicatoren. De boringen zijn beschreven conform de NEN 5104 en tevens geologisch en bodemkundig geïnterpreteerd.

3.2 Resultaten

In het plangebied zijn in totaal 7 boringen uitgevoerd tot een maximale diepte van 1,60 m – mv. De locaties van de boringen zijn weergegeven op de boorpuntenkaart in bijlage 1. De boorbeschrijvingen en –profielen zijn bijgevoegd in bijlage 2.

Geologie en bodem

Boring 4 en 7 zijn gestuit op respectievelijk 80 en 60 cm beneden maaiveld. Bij boring 7 ging het om een buis. Volgens de historische kaarten uit 1830-1855³, 1900⁴ en een minuutplan uit 1830⁵ heeft er geen bebouwing in het nu onderzochte gebied gestaan. De boringen zijn dus waarschijnlijk gestuit op funderingen uit de afgelopen honderd jaar. Het profiel van boring 2 is door eerdere bebouwing verstoord tot 120 cm beneden maaiveld. De boringen die resterend (boring 1, 3, 5 en 6) hebben een intact bodemprofiel.

Boring 1 en 3 hebben een donkergrijze, sterk humeuze bouwvoor in matig siltig, matig fijn zand. Onder deze 40 cm dikke eerdlaag is lichtgrijs, matig siltig, matig fijn zand aanwezig met resten hout. Dan volgt een 5 cm dik laagje dat volledig uit plantenresten bestaat. Ook hieronder zijn nog plantenresten aanwezig in sterk tot uiterst siltig, matig tot zeer fijn zand. Deze afzettingen zijn als beekafzettingen geïnterpreteerd en worden tot het Laagpakket van Singraven van de Formatie van Boxtel gerekend.⁶ De aanwezigheid van een eerdlaag met direct daaronder de C-horizont plaatst de bodem bij de beekerdgronden.

³ Grote Historische Atlas van Nederland; 3 Oost Nederland 1830 – 1855, Wolters Noordhoff Atlasproducties.

⁴ Grote Historische Atlas van Gelderland ca. 1905, Uitgeverij Nieuwland

⁵ www.dewoonomgeving.nl

⁶ De Mulder et al. (Houten 2003), 350

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te
Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

Boring 5 en 6 hebben een dik plaggendek van respectievelijk 110 en 65 cm dik. Onder het plaggendek is lichtgrijze, matig siltige, matig fijne zandlaag aanwezig met plantenresten. Ook deze afzettingen zijn als beekafzettingen geïnterpreteerd. Onder het plaggendek ligt dus direct de C-horizont, die uit beekafzettingen bestaat.

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te Oldebroek

Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

Archeologie

In boring 4 en 5 zijn enkele archeologische resten aangetroffen (tabel 1). Het gaat in (bijna) alle gevallen om materiaal uit de nieuwe tijd. De vondsten uit boring 5 komen uit het onderste deel van de bouwvoor. Hieronder is nog een dik plaggendek aanwezig. Waarschijnlijk zijn deze fragmenten hier door versterking van recente bebouwing terecht gekomen.

Boring	Methode	Diepte (cm –mv)	Materiaal	Periode
4	Edelmanboor	80 cm	2 fragmenten roodbakkend aardewerk	NT
			1 fragment grijsbakkend aardewerk	NT
5	Edelmanboor	40 cm	1 fragment roodbakkend aardewerk	NT
			4 fragmenten grijsbakkend aardewerk	NT
			1 fragment witbakkend wandtegeltje met groene decoratie	NT
			1 fragment dun vensterglas, verweerd	NT
			2 fragmenten onbepaald materiaal	

Tabel 1: Vondsten

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

4 Conclusie

In het plangebied is op basis van het bureauonderzoek een hoge verwachting toegekend voor nederzettingssporen uit de perioden vanaf de middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd.

In het kader van de voorgenomen nieuwbouw in het plangebied in het centrum van Oldebroek is een waarderend booronderzoek uitgevoerd. Hiervoor zijn in totaal 7 boringen tot maximaal 1,60 m – mv gezet.

Het doel van het onderzoek was, een antwoord te vinden op de in de inleiding gestelde vragen:

- Wat is de sedimentaire opbouw en de intactheid van het bodemprofiel binnen het plangebied?
De siltige zandafzettingen zijn geïnterpreteerd als beekafzettingen, behorend tot het Laagpakket van Singraven van de Formatie van Boxtel. Boring 4 en 7 zijn gestuit op respectievelijk 80 en 60 cm beneden maaiveld. Boring 2 is verstoord tot 120 cm beneden maaiveld. De boringen die resteren (boring 1, 3, 5 en 6) hebben een intact bodemprofiel. In boring 1 en 3 is deze geclassificeerd als bekeergrond en in boring 5 en 6 is een dik plaggendek aanwezig.
- Zijn er archeologische vindplaatsen in het plangebied aanwezig?
De archeologische resten uit boring 4 en 5 betreffen onder meer fragmenten aardewerk (zie tabel 1).
- Op welke diepte liggen de aangetroffen archeologische resten?
De vondsten komen uit de bovenste helft van het plaggendek (op 40 en 80 cm beneden maaiveld).
- Wat is bekend over de aard en datering van de aangetroffen archeologische vindplaatsen?
De fragmenten zijn gedateerd als recent materiaal en zijn hier waarschijnlijk terecht is gekomen door recente bebouwing. De kans dat er een archeologische vindplaats binnen het plangebied aanwezig is, wordt daarom klein geacht.

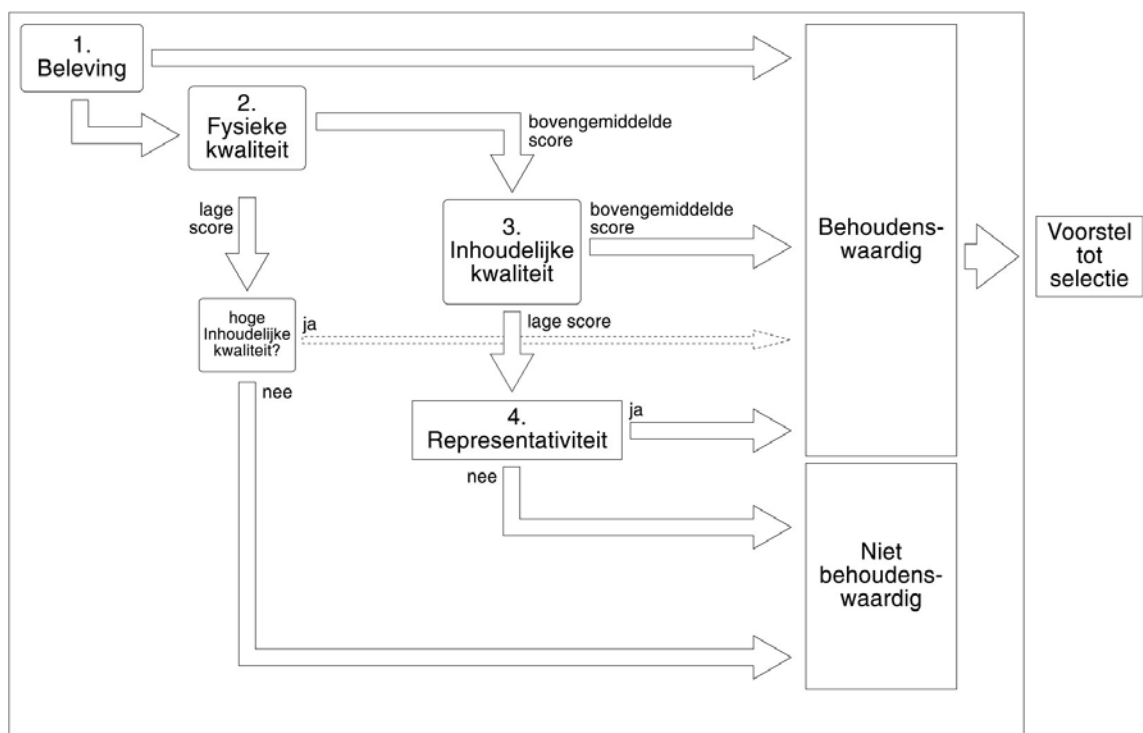
5 Aanbeveling

Een eerder verricht bureauonderzoek en karterend booronderzoek gaven aan dat er wellicht nederzettingssporen uit de middeleeuwen tot nieuwe tijd in het plangebied aanwezig zouden kunnen zijn onder een humeuze eerdlaag of plaggendek. Er zijn een aantal recente fragmenten aardewerk in de bovenste helft van het plaggendek aangetroffen, die hier waarschijnlijk door verstoring van recente bebouwing terecht zijn gekomen. Als het waarderingschema in afbeelding 2 wordt gevolgd dan scoren de fragmenten aardewerk laag en hebben ze geen hoge inhoudelijke kwaliteit. Dit betekent dat het terrein niet behoudenswaardig is. Onder de eerdlaag (boring 1 en 3) en het plaggendek (boring 5 en 6) zijn geen aanwijzingen gevonden dat er archeologische resten en/of een vindplaats in het plangebied aanwezig zijn.

Een archeologisch vervolgonderzoek wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

De resultaten van dit onderzoek zullen worden getoetst door het bevoegd gezag, dat op basis van het uitgebrachte advies een selectiebesluit zal nemen. Geadviseerd wordt daarom om contact op te nemen met de gemeente Oldebroek.

Mochten er tijdens de uitvoering van de geplande werkzaamheden toch aanwijzingen worden aangetroffen die duiden op (pre-) historische bewoningsactiviteiten, dan geldt conform de Monumentenwet uit 1988 een meldingsplicht bij het bevoegd gezag, de gemeente Oldebroek.

Afbeelding 2: Waarderingschema.⁷

⁷ Gebaseerd op de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA, versie 3.1), waarden van inventariserend veldonderzoek.

Project : Inventariserend veldonderzoek , Waarderend booronderzoek, Centrumplan te
Oldebroek
Kenmerk : SKO/UIT/SAD/P0501843

Literatuur

Borsboom, A.J., W. Bergman, A.A.G. Emaus, M.C. Houkes, H. Leuving, *Inventariserend Veldonderzoek d.m.v. boringen, Centrumplan te Oldebroek*, Synthegra rapport 176264(Zelhem 2005).

Mulder de, E.F.J., M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong, *De ondergrond van Nederland*, (Houten 2003).

Bijlagen:

Bijlage 1: Detailkaart van de onderzoekslocatie met boorpunten

Resultaten van het Veldwerk

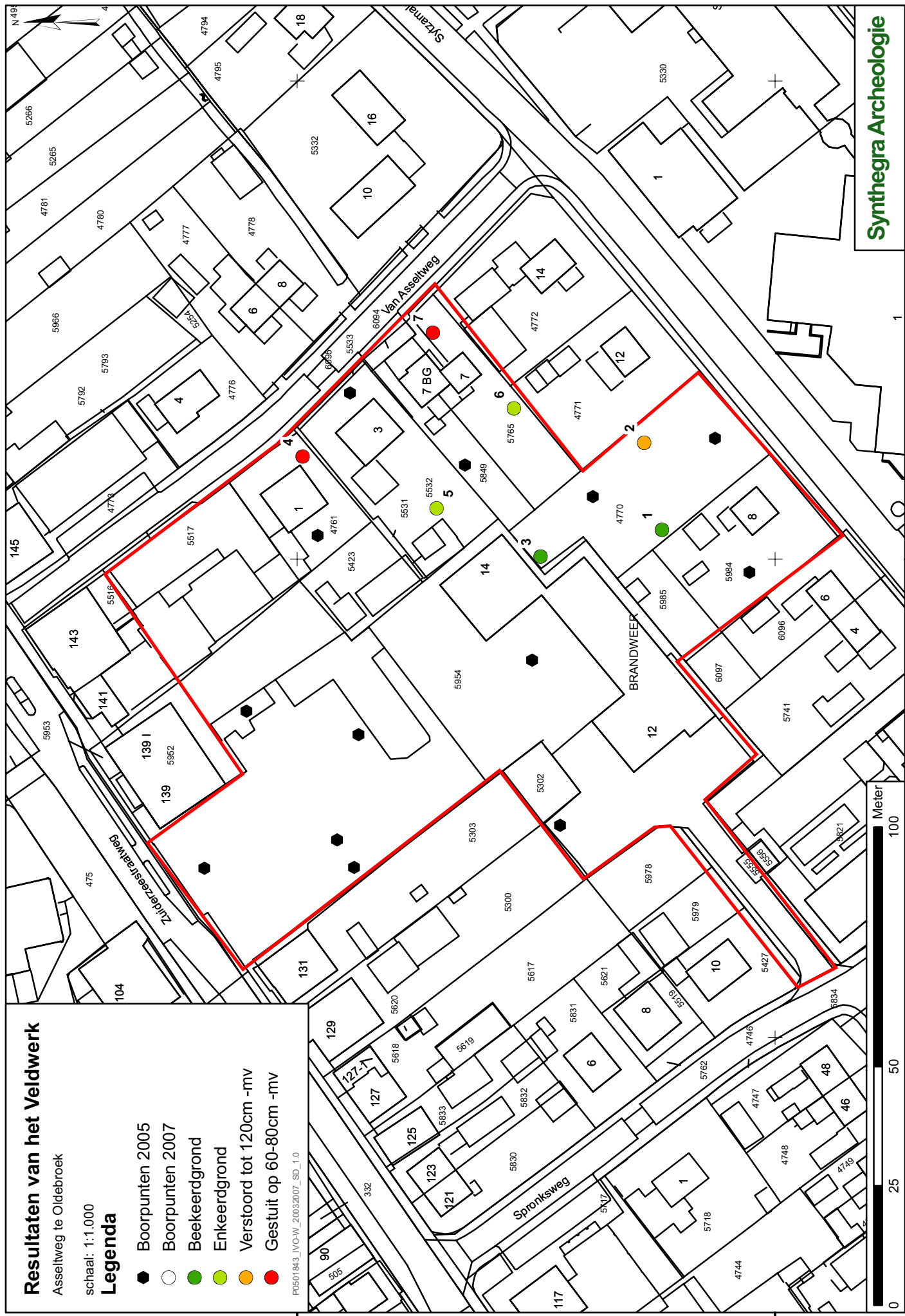
Asseltweg te Oldebroek

schaal: 1:1.000

Legenda

- Boorpunten 2005
- Boorpunten 2007
- Beekeerdgrond
- Enkeerdgrond
- Verstoord tot 120cm -mv
- Gestuut op 60-80cm -mv

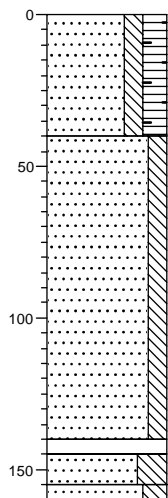
P0501843_IVO-W_20032007_SD_1.0

Bijlage 2: Boorstaten

Boring: 1

0
Zand, matig fijn, matig siltig, sterk humeus, sporen baksteen, donkergrijs, doorworteld, Ap

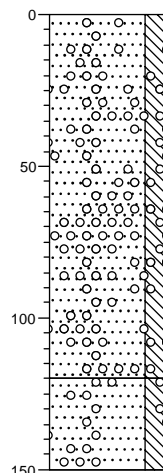
-40
Zand, matig fijn, matig siltig, matig houhoudend, lichtgrijs, C

-140
-145 volledig planten, bruin, C

-155
-160 Zand, zeer fijn, uiterst siltig, resten planten, bruin, C

Zand, matig fijn, sterk siltig, lichtgrijs, doorworteld, C

Boring: 2

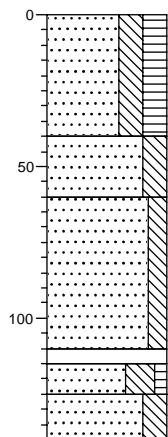

0
Zand, matig fijn, sterk siltig, sporen grind, zwak puinhoudend, resten houtskool, bruingrijs, gevlekt, verstoord

-120
Zand, zeer fijn, sterk siltig, sporen grind, resten hout, grijs, C

-150

Boring: 3

0
Zand, zeer fijn, sterk siltig, sterk humeus, sporen roest, donkergrijs, doorworteld, Ap

-40
Zand, matig fijn, sterk siltig, sporen roest, resten hout, lichtbruin-grijs, C

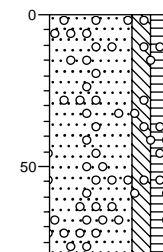
-60
Zand, matig fijn, matig siltig, resten hout, lichtgrijs, C

-110
-115 volledig planten, bruin, C

-125
Zand, zeer fijn, uiterst siltig, zwak humeus, bruin, C

-140
Zand, matig fijn, sterk siltig, lichtgrijs, C

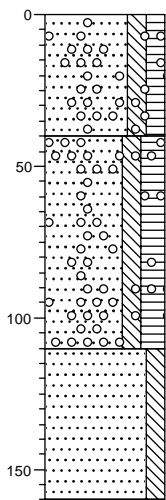
Boring: 4

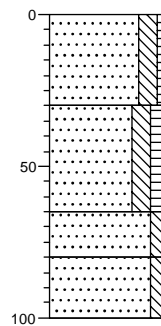
0
Zand, matig fijn, matig siltig, matig humeus, sporen grind, donkergrijs, doorwort., gestuit op iets massiefs, Ap

-80

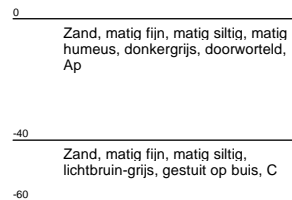
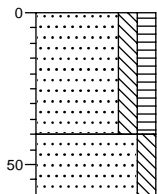
Boring: 5

Boring: 6

Boring: 7

Bijlage 3: Combinatiekaart AMK, IKAW en Archismeldingen

**Bijlage 4:   Overzicht van geologische perioden en lijst met
                  gebruikte afkortingen**

